

APUNTS U.D.1 CFGM GESTIÓ ADMINISTRATIVA

« L'EMPRESA i LA COMPTABILITAT »

1.1. Concepte econòmic d'empresa.

L'empresa és un conjunt organitzat de factors de producció (terra, treball i capital) dedicat a la producció de béns i serveis a canvi d'un benefici.

Així doncs, l'empresa és un agent econòmic perquè realitza una activitat econòmica.

L'empresa es crea amb l'ànim de lucre i per això presta un servei o satisfà unes necessitats.

Té uns objectius permanents de conservar i fer créixer el seu patrimoni i a la vegada satisfer les necessitats de tercers amb la major eficàcia, rapidesa i al menor cost possible.

Per dur-los a termes necessita d'una organització diferent segons el tipus d'empresa i regir-se per unes normes.

Per exemple, una empresa comercial posseirà un departament de compres, altre destinat a magatzem i un altre de vendes.

Una empresa industrial, necessitarà el departament de compres, de magatzem de matèries primeres, de fabricació, magatzem de productes acabats i el de vendes.

Una empresa de serveis només necessitarà un departament comercial encara que poden haver d'altres, però dependrà de la idiosincràcia de cada empresa.

Independentment del tipus d'empresa, totes necessiten d'una organització de personal (treball) amb una divisió del treball, jerarquia i una unitat de comandament i una organització de capital (totes les inversions).

1.2. Classes d'empreses.

Si la classificació depèn de la personalitat de l'empresari, llavors parlem de :

- a) Empresa Pública. Quan el propietari és l'Estat o entitats de caràcter públic. La seva activitat no es regeix exclusivament pel principi dels guanys, sinó normalment per a cobrir necessitats col·lectives o no pot arribar l'empresa privada o que cal protegir (p.e. RTVE, FNMT, empreses públiques de transport..).
- b) Empreses Mixtes. Quan la propietat està compartida entre l'Estat i els particulars (P.e. Renfe-Adif, Endesa (1 acció),..).
- c) Empreses privades. Quan la propietat correspon a persones físiques individuals o societats de varies persones.

Si la classificació depèn del sector al que pertanyen, llavors parlem de:

- a) Empreses del sector primari (Agricultura, ramaderia i pesca).
- b) Empreses del sector secundari. Son aquelles que es dediquen a activitats industrials, de transformació de béns, etc. s'incloent tota l'indústria, la construcció i la producció energètica.
- c) Empreses del sector terciari. Quan es dediquen a activitats de prestació de serveis com ara el comerç, transports, administració, la banca, les assegurances, l'ensenyament ...

Dins les empreses de serveis, les comercials es poden subdividir entre comerç a l'engròs (Majoristes) i comerç al detall (Detallistes).

Si la classificació depèn del tamany, llavors parlem de:

- a) Empreses petites. Normalment de menys de 50 treballadors.
- b) Empreses mitjanes. Normalment entre 50 i 250 treballadors.
- c) Empreses grans. Normalment de > 250 treballadors.

Tanmateix, segons els criteris de la U.E., són

- a) Microempreses. De menys de 10 treballadors i un patrimoni i xifra de negocis inferior a 2 milions d'euros.
- b) Petita empresa. De 10 a 49 treballadors i una xifra de negocis i patrimoni inferior a 10 milions.
- c) Mitjana empresa. >50 i < 250 treballadors amb patrimoni i xifra de negocis inferior a 50 milions.

1.3. Formes jurídiques d'empreses.

Les empreses segons la seva forma jurídica, poden ser amb personalitat física (Persones físiques individuals o associades amb Comunitats de béns o S.C.P.), o amb personalitat jurídica (Soc. Regular Col·lectiva , Soc. Comanditària simple, So. Comanditària per accions, SRL, SLNE, S.A., SAL, SLL, Cooperatives).

- a) Empresari individual. L'empresa i el seu propietari tenen la mateixa personalitat, el N.I.F. és el D.N.I.. Davant de tercers, responen de forma il·limitada amb el seu patrimoni personal i empresarial.

La persona física exercita de forma habitual i en nom propi, per sí o a través d'un representant, una activitat empresarial.

Per ésser empresari, segons el Codi Civil, s'ha de ser major d'edat o emancipat amb lliure disposició dels seus béns.

Les normes o marc legal que regeixen aquest tipus d'empreses són el Codi de Comerç i la L.G.T. a nivell fiscal.

- b) Comunitat de Béns / S.C.P. Es tracta de societats carents de personalitat jurídica pròpia al ser de personalitat física de cadascun dels seus components.

Són associacions de persones que posen en comú els seus béns per a la realització d'una activitat. Posseïen un C.I.F. pròpi diferent dels DDNNII dels integrants.

- c) Societat Regular Col·lectiva. Es tracta d'una societat en la que tots els socis participen, en nom col·lectiu i sota una raó social, en la proporció que lliurement estableixin. Tots els socis són gestors i aporten sempre treball i alguns o tots també capital. Són societats personalistes, de responsabilitat il·limitada i amb personalitat jurídica. El nom de la societat es forma amb el nom del socis o d'algún d'ells més l'indicatiu y Cia.

- d) Societat Comanditària Simple. És una societat formada per dos tipus de socis, Col·lectius que aporten treball i capital i que responen il·limitadament amb els seus béns igual que la Col·lectiva, i altres que anomenats Comanditaris que aporten només capital i responen fins el límit d'aquest.

Així doncs, és una societat mixta de treball i capital, predominantment personalista.

El nom de la societat es forma igual que en el cas de la Col·lectiva més l'indicatiu "Societat en Comandita".

- e) Societat Comanditària per accions. És una modalitat de l'anterior, però difereix en el sentit de que és predominantment capitalista, el capital està dividit per accions, tots els socis són accionistes i la seva responsabilitat és limitada a l'aportació excepte en el cas dels administradors que responen il·limitadament i en quan a les característiques i limitacions són iguals que les S.A.
- f) Societat de Responsabilitat Limitada. És una societat en que el capital està dividit en participacions iguals que no es poden denominar accions. Els socis responen de forma limitada a la seva participació. L'òrgan d'administració pot ser a través d'administrador/s únic o solidaris o mancomunats o a través d'un Consell d'Administració, però en qualsevol cas la voluntat dels socis es regeix a través de la Junta General. L'organització i dades fonamentals com ara el nom, objecte social, fins, domicili i altres normes legals es recullen en els Estatuts. El nom pot ser el que hagi autoritzat el Registre Central de Denominacions seguit de les sigles S.L. El capital mínim és de 3.005 €.
- g) Societat Limitada, Nova Empresa. És una S.L. de reduïda dimensió i regulada per una normativa específica als efectes de simplificar els tràmits de constitució al poder-la tramitar de forma telemàtica i la gestió comptable pot ser simplificada. El nom s'ha de formar amb el nom i cognom d'un soci més l'indicatiu S.L.N.E. El capital es limita a un màxim de 120.202 € i el nombre de socis a la constitució no pot ser superior a 5 membres i ser persones físiques.
- h) Societat Anònima. És una societat en que els socis s'anomenen accionistes que responen de forma limitada i el seu capital està dividit en accions que són parts alíquotes del mateix i que no han de ser necessàriament iguals. El capital no es necessari estar totalment desemborsat, mínim un 25%, encara que sí ha d'estar 100% subscrit. L'òrgan d'administració pot ser a través d'administrador/s únic o solidaris o mancomunats o a través d'un Consell d'Administració, però en qualsevol cas la voluntat dels socis es regeix a través de la Junta General. L'organització i dades fonamentals com ara el nom, objecte social, fins, domicili i altres normes legals es recullen en els Estatuts. . El nom pot ser el que hagi autoritzat el Registre Central de Denominacions seguit de les sigles S.A. El capital mínim ha de ser de 60.101 €.
- i) Societat Limitada Laboral. És una S.L. en la que la majoria (>50,01%) dels socis són els treballadors amb contracte indefinit. En quan a la resta de característiques són iguals a les S.L. excepte en el cas de regir-se a través d'un Consell d'Administració que ha d'estar compost per diferents tipus de socis (treballadors i no treballadors) en la mateixa proporció, que el nombre mínim de socis ha de ser 3, que cap soci tingui més d' 1/3 del capital, que el nombre d'hores en còmput anual dels treballadors **no** socis no pot ser > 15% de les dels socis treballadors, i que estan obligades a dotar una reserva especial a banda de les legals amb el 10% dels guanys líquids de cada exercici que només es pot fer servir per a compensar pèrdues si no en té d'altres reserves.

- j) Societat Anònima Laboral. És una S.A. en la que la majoria (>50,01%) dels socis són els treballadors amb contracte indefinit. En quan a la resta de característiques són iguals a les S.L. excepte en el cas de registrar-se a través d'un Consell d'Administració que ha d'estar compost per diferents tipus de socis (treballadors i no treballadors) en la mateixa proporció, que el nombre mínim de socis ha de ser 3, que cap soci tingui més d' 1/3 del capital, que el nombre d'hores en còmput anual dels treballadors **no** socis no pot ser > 15% de les dels socis treballadors, i que estan obligades a dotar una reserva especial a banda de les legals amb el 10% dels guanys líquids de cada exercici que només es pot fer servir per a compensar pèrdues si no en té d'altres reserves.
- k) Cooperatives. Són societats no mercantils que s'inscriuen en el Departament de Treball enlloc del R.M.

La seva principal missió consisteix en satisfer les necessitats dels seus membres integrant propietat i treball amb l'objectiu de realitzar una activitat econòmica al servei dels seus socis. Els socis aporten capital i treball. La responsabilitat és limitada o il·limitada segons digui els Estatuts. El nom ha d'estar seguit de les sigles S.Coop. Catalana Limitada. Es regeix a través de l'Assemblea General i l'òrgan de gestió és el Consell Rector, encara que pot haver un Director també. El nombre de socis no pot ser inferior a 3 i té una limitació en quan als treballadors que no són socis que no poden superar el 10% dels socis.

1.4. La funció de l'empresa.

La funció de l'empresa comprèn totes les activitats necessàries perquè assoleixi la seva finalitat. Aquestes funcions són les següents :

- **La funció productiva** : Recull totes aquelles tasques o feines que tenen com a objectiu que l'empresa aconsegueixi el producte que produeix o el servei que comercialitza, Depenent del tipus d'empresa, la funció productiva serà diferent (p.e., no és el mateix fabricar cotxes que fabricar embotits que una gestoria).
- **La funció comercial** : Comprèn totes les funcions relacionades amb la distribució del producte o servei que ofereix l'empresa. Inclou el màrqueting, la comunicació, el transport de les vendes, etc.
- **La funció financera** : Engloba les tasques de captació de fons (finançament) perquè l'activitat funcioni i es puguin aplicar a les inversions de l'empresa.
- **La funció administrativa** : Inclou les tasques pròpies de l'administració empresarial (comunicació, arxiu, cobraments, pagaments, recepció i registre de correspondència, comptabilitat, anàlisi, realització i control pressupostari, etc.

Com ja s'havia comentat, tota empresa per a poder combinar adequadament i de forma eficient tots els elements (treballadors, materials, instruments, treballs, funcions i relacions) cal una **organització**.

Per establir-la, guiar-la i dirigir-la, cal una **direcció** (alguns autors entenen que és el 50% de l'empresa. Explicar) que pot actuar a través d'una sola persona (el propi empresari) , varies o un òrgan social (Consell d'administració, administradors o directores).

La representació gràfica de l'organització interna de l'empresa, els departaments i els càrrecs s'anomena **organigrama**.

1.5. La comptabilitat.

QUÈ ÉS LA COMPTABILITAT?

La comptabilitat consisteix en registrar o anotar totes les entrades i sortides de recursos financers, és a dir, les despeses i els ingressos.

Segons el professor M.A.S., també la podríem definir com la tècnica o ciència consistent en la plasmació o registre de tots els fets que suposin modificacions en el patrimoni net de l'empresa , així com canvis o variacions en la seva composició a través d'un mètode definit en el P.G.C., com a conseqüència de la seva activitat econòmica i referida a un període o cicle comptable de duració habitual de 1 any.

Objectiu de la comptabilitat és proporcionar la major informació possible del que ha passat durant un període de temps, així com de les propietats de l'empresa (Patrimoni) en un moment determinat i concretament de :

- ❑ La situació econòmica i financera de l'empresa.
- ❑ Dels resultats de cada exercici econòmic (pèrdues o guanys)
- ❑ Com s'han produït els resultats i com millorar el funcionament de l'empresa.

També té com a finalitat proporcionar la informació necessària per poder gestionar, controlar i dirigir correctament l'empresa, i constitueix una eina fonamental i indispensable per a definir resultats, fer anàlisis i prendre decisions.

Aquesta informació és útil o interessa a :

- ❑ **L'empresari i/o els socis de l'empresa:** per saber si guanyen diners o no, la quantitat i per poder prendre decisions sobre la gestió de l'empresa.
- ❑ **Els proveïdors i creditors:** Els interessa saber com va l'empresa per veure les garanties, é a dir, si podran cobrar les vendes o serveis que han realitzat a l'empresa.

- ❑ **Els bancs:** Normalment els bancs i altres institucions de crèdit presten diners a l'empresa, per tant al banc li interessa saber quina és la situació de l'empresa per calcular si hi ha risc que no retornin els diners prestats.
- ❑ **Hisenda pública i la els organismes de la Seguretat Social** per veure si l'empresa compleix amb les seves obligacions fiscals i de cotització.
- ❑ **Els treballadors:** Si l'empresa va malament, estan en perill els seus llocs de treball, normalment els treballadors inverteixen el seu sou en diferents productes i han de saber quina és la marxa de l'empresa per si perilla els seu sou.
- ❑ **Possibles inversors** : Per poder dur a terme les anàlisi concrets.
- ❑ **Oficines estatals que recopilen dades econòmiques i estadístiques.**

Per poder dur a terme els registres comptables és necessari que els fets estiguin recollits o sustentats en una sèrie de documents i justificants que recullen tota la informació comptable (Per exemple: factures, rebuts, extractes bancaris, etc.).

La comptabilitat té dues vessants :

- Estàtica : Determina la quantitat i composició del patrimoni i els resultats empresarials en un moment determinat. És com si féssim una fotografia.
- Dinàmica : Determina les variacions i l'evolució del patrimoni i dels resultats empresarials mitjançant la comparació entre dues situacions estàtiques o més.

Classes de comptabilitat d'empresa

Segons l'àmbit aplicable, podem distingir fonamentalment els tipus de comptabilitats següents :

- ❑ Comptabilitat pública : Aquella que s'aplica a l'esfera de qualsevol Administració Pública (Central, autonòmica, local o perifèrica).
- ❑ Comptabilitat privada : Aquella que s'aplica a l'esfera privada de qualsevol empresa individual o societària. Dins d'aquesta comptabilitat privada, podem distingir els tipus següents :
 1. Comptabilitat interna o de costos (analítica) : Té per objecte determinar el cost de transformació de les primeres matèries en productes acabats, s'utilitza en empreses transformadores o productores de serveis.

2. Comptabilitat financera (externa o general) : Registra de forma general les relacions de les empreses amb altres empreses, clients particulars, treballadors, institucions públiques, etc. La solen utilitzar les empreses comercials. És la que treballarem durant aquest curs.
3. Comptabilitat de societats : El seu objectiu és captar informació fixant-se en el tipus jurídic de l'empresa (S.A., S.R.L., SCCL, etc.) i fent referència bàsicament a les actuacions derivades d'operacions especials com la constitució, fusió, escissió, liquidació, ..

Requisits de la informació comptable

La informació que proporciona la comptabilitat ha de complir unes exigències mínimes definides en el Pla General Comptable. Aquestes exigències són:

La comptabilitat ha de ser rellevant, fiable, comparable íntegra i clara.

NORMATIVA COMPTABLE

La comptabilitat, per les seves característiques i pel fet que és un sistema d'informació que ha de reflectir la imatge fidel del patrimoni de l'empresa i ha de poder ser comparable.

La normativa que regula aquesta matèria és:

1. La Legislació mercantil.
2. El Pla General Comptable i Pla General Comptable de PIMES.
3. Altres normes i recomanacions aprovades per l' Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes (ICAC).

El Pla General Comptable (PGC)

El Pla General de Comptabilitat (PGC) és la normativa comptable que s'estableix com marc de referència per a les empreses. Va ser aprovat pel Real Decret el 16 de novembre de 2007.

També es va aprovar el Pla General de Comptabilitat per a petites i mitjanes empreses (PGC de Pimes) que s'aplica a aquelles empreses que es poden considerar Pimes segons uns barems establerts sobre l'actiu, la xifra de negocis i la plantilla de l'empresa. Aquest pla general de comptabilitat per a Pimes s'ha fet amb l'objectiu de simplificar l'elaboració de la comptabilitat.

El PGC i el PGC Pimes està dividit en 5 parts:

1. Marc conceptual.
2. Normes de registre i valoració
3. Comptes Anuals
4. Quadre de comptes
5. Definicions i relacions comptables.